

Wstęp

Motto

*Proces wychowania polega
na relacji człowieka
z człowiekiem.*

(J. Tarnowski 1992)

Dodajmy już na początku, że wychowanie człowieka najowocniej przebiega w szkole preferującej **dialog** oraz **współdziałanie partnerskie** nauczyciela z uczniami i uczniów ze sobą, zwłaszcza kiedy nauczyciel jest autentycznym autorytetem pedagogicznym w szkole i środowisku, troszczącym się o wszechstronny i harmonijny rozwój całej osobowości każdego ucznia, obejmującej jego psychikę (umysł), ciało i duszę.

Złośliwi wprawdzie mówią: „Kto mija się z celem, ten staje się nauczycielem”, to autor niniejszej książki został z dniem 1 października 1948 roku z własnego i świadomego wyboru niekwalifikowanym nauczycielem Szkoły Podstawowej w Szklarce Przygodzkiej, w powiecie Ostrów Wielkopolski. Była to szkoła czteroklasowa, w której kierownikiem był pan Edmund Wielicki, a nauczycielem Jerzy Kujawiński. W krótkim czasie pan kierownik nauczył autora podstawowych czynności

nauczycielskich oraz głównych zasad pedagogicznych, w tym zwłaszcza zasady pogłębienia nauczania, którą należało przestrzegać w klasach I-IV szkoły podstawowej.

Dzięki systematycznemu samokształceniu autor powoli poznawał coraz więcej zasad, metod i form pedagogicznych oraz innych „tajników” nauki o wychowaniu człowieka, szczególnie ucznia w wieku wczesnoszkolnym. Bardzo szybko autor opłynał pojęcie istoty szkoły, którą stanowi „zgrupowanie uczniów wokół osoby nauczyciela z zamiarem wspólnego realizowania ważnych celów osobotwórczych, w tym zwłaszcza dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych – kształtujących całą osobowość każdego ucznia, tzn. jego psychikę (umysł), ciało i duszę”². Studiując historię wychowania, autor stwierdził, że **Szkoła** oraz **Kościół** (Świątynia) są najstarszymi i najważniejszymi instytucjami społecznymi kształtującymi osobowość człowieka, **szkoła** bardziej jego umysł, a **kościół** jego duszę.

W kolejnych rozdziałach niniejszej publikacji omówione będą:

- ✓ w rozdziale **pierwszym** – przebieg ewolucji szkoły,
- ✓ w **drugim** – cechy i cele szkoły XXI wieku,
- ✓ w **trzecim** – metody i formy preferowane w szkole XXI wieku,
- ✓ w **czwartym** – współtwórcy szkoły XXI wieku i ich koncepcje metodyczne preferowane w tej szkole,
- ✓ w **piątym** – droga autora do wykreowania wizji szkoły XXI wieku,
- ✓ w **szóstym** – pedagogika naukowa w służbie szkoły XXI wieku.

W **zakończeniu** przypomniano najważniejsze treści tej publikacji, w tym zasadę postępowania nauczyciela i uczniów

---

² J. Kujawiński: „Ewolucja szkoły i jej współczesna wizja”. Poznań 2010, s. 11.

w szkole grupującej uczniów wielorako zróżnicowanych, a w **suplemencie** autor podziękował serdecznie wszystkim osobom, które się przyczyniły do opublikowania kilkunastu jego książek w Wydawnictwie Naukowym UAM w Poznaniu.

Wprawdzie wizję szkoły XXI wieku autor ukazał **wstępnie** już przed 4 laty, w swojej książce pt.: „Ewolucja szkoły i jej współczesna wizja” (Poznań 2010, Wydawnictwo Naukowe UAM), ale dopiero w niniejszej publikacji uczynił to bardziej szczegółowo i wprowadził nowe treści, np. „autorytet nauczyciela szkoły XXI wieku”, „współdziałanie partnerskie i jego rola w wychowaniu”, „współplanowanie zajęć w szkole XXI wieku”, „współsprawdzanie i współoceniań osiągnięć uczniów w tej szkole”, „droga autora do wykreowania wizji szkoły XXI wieku”, „pedagogika naukowa w służbie szkoły XXI wieku”.